

новена собственостъ. Тѣ нѣмали господари както населеницитѣ, но непосредствено се управлявали отъ държавнитѣ власти, на които плащали данѣкъ. Държавниятъ данѣкъ въ първата българска държава билъ доста малѣкъ: споредъ византийския лѣтописецъ Кедринъ бѣднитѣ български граждани плащали единъ модий (кутла, шиникъ въ вмѣстимостъ около 25 литри или 18 оки) жито, толкова просо и една стомна вино; а пѣкъ богатитѣ плащали данѣка си въ пари.¹¹⁷ Въ врѣме на византийското владичество въ България държавнитѣ данѣци и повиности били твърдѣ много увеличени, и това било една отъ причинитѣ за честитѣ възстания на българитѣ противъ византийцитѣ. Въ втората българска държава държавнитѣ данѣци били несравнено много по-голѣми, и свободнитѣ селяни, които били първитѣ и най-важни данѣкоплатци, както се вижда отъ българскитѣ манастирски хрисовули, плащали десетѣкъ отъ всички земни произведения, добитѣци и приходи отъ недвижими имоти. Най-тежки и най-мжчни били' многобройнитѣ ангарии и повиности, съ които изобщо себритѣ били облагани. Тѣ били длѣжни, когато пжтувалъ царѣтъ въ държавата си, да го хранятъ заедно съ многобройната му свита, да го прѣнасятъ отъ една жупа до друга и отъ единъ градъ до други.¹¹⁸ Тѣ главно зидали и поправяли крѣпоститѣ около градоветѣ, правѣли нови и поправяли старитѣ военни и търговски пжтища и изобщо били длѣжни да изпълняватъ всичко, каквото било нужно за държавата и каквото било угодно на боляритѣ. Пжтуещитѣ боляри и държавни чиновници по държавнитѣ области, както и иностранитѣ посланици, които идвали въ българската държава, даромъ и безплатно се хранѣли и нощували въ селата, прѣзъ които минавали.¹¹⁹

¹¹⁷ Cedr. II, 350.

¹¹⁸ Законик Ст. Душана, чл. 60.

¹¹⁹ Ibid. чл. 133.